

AINEVALDKOND „KEEL JA KIRJANDUS“

Eesti keel 4. klass

Nädalatundide arv 5

<p>Õpisisu</p>	<p>Suuline ja kirjalik suhtlus</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hääliku pikkuste eristamine. 2. Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. 3. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldule hinnangu andmine. 4. Õpetaja ettelugemise järel (ainealane tekst, lõikhaaval) oluliste mõistete ja seoste leidmine. 5. Kuuldud tekstist lühikokkuvõtte sõnastamine. 6. Kuuldud teabe rühmitamine skeemi, märksõnade jm alusel. 7. Tekstide kriitiline kuulamine (fakti ja fantaasia eristamine jms). 8. Lavastuse, kuuldud proosa-, luule- ja ainetekstide sisu ümberjutustamine. 9. Visuaalsed ja tekstilised infoallikad, nende usaldusväärsus. 10. Fakt ja arvamus. 11. Sõnavara avardamine ja täpsustamine, töö sõnastikega. 12. Keelekasutus erinevates suhtlusolu kordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ja kirjalikus tekstis. 13. Vestlus etteantud teema piires. 14. Küsimustele vastamine, esitlus, tutvustus. 15. Erinevate käitumisviiside ja koostöövormide võrdlemine. 16. Oma arvamuse avaldamine, seisukoha põhjendamine, kaaslaste arvamuse küsimine. 17. Lisateabe otsimine. 18. Suulises keelekasutuses kirjakeele põhinormingute järgimine ning mõtete sobiv sõnastamine (sõnavalik, parasiitkeelendite vältimine, mõtte lõpuleviimine). 19. Dialoogi ja dramatiseeringu koostamineja esitamine. 20. Pantomiim. Rollimäng. 21. Erinevate strateegiate kasutamine kõneülesannetes (nt võrdlemine, kirjeldamine). 22. Eritüübiliste küsimuste moodustamine (nt intervjuu tegemiseks). 23. Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel. <p>Teksti vastuvõtt</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lugemiseks valmistumine, keskendunud lugemine. 2. Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine; lugemist hõlbustavad võtted. 3. Oma lugemise jälgimine ning lugemisoskuse hindamine. 4. Tööjuhendi lugemine. 5. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart jm). 6. Tekstide võrdlemine etteantud ülesande piires. 7. Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. 8. Kujundlik keelekasutus (piltlik väljend). 9. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, remarkide, üksiksõnade jm alusel. Enne lugemist olemasolevate teemakohaste teadmiste ja kogemuste
-----------------------	--

	<p>väljaselgitamine, oma küsimuste esitamine ning uute teadmiste vastu huvi äratamine (mida tean, mida tahaksin teada).</p> <ol style="list-style-type: none"> 10. Kirjandusteksti süžee, sündmuste toimumise koht, aeg ja tegelased. 11. Sündmuste järjekord. 12. Arutlemine tekstis käsitletud teema üle. 13. Tegelaste käitumise motiivide analüüs. 14. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine. 15. Küsimustele vastamine tekstinäidetega või oma sõnadega. 16. Töö tekstiga: tundmatute sõnade tähenduse selgitamine, märkmete tegemine loetu põhjal, märksõnaskeemi, küsimuste koostamine. 17. Loetava kohta kava, skeemi/kaardi koostamine. 18. Rollimäng. 19. Dramatiseering. 20. Luuletuse sisu eripära määramine (loodus, nali jne); riimide leidmine ja loomine, riimuvate sõnade toel värsside loomine. 21. Luuletuse ja proosateksti mõtestatud esitamine (meeleolu, laad). 22. Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine. 23. Huvipakkuva raamatu leidmine, iseseisev lugemine, vajaliku info leidmine. 24. Loetud raamatu sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele. 25. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. 26. Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvotte tegemine. 27. Vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt, ka kataloogivõi e-otsingut kasutades. 28. Tekstiliikide eristamine: jutustus, muinasjutt, luuletus, näidend, vanasõna, kõnekäänd, kiri Ilukirjandus: kunstmuinasjutt, tõsielujutt eakaaslastest, ilu- ja aimekirjandus loomadest, seiklusjutt, näidend, rahvaluule, värsslugu, vanasõnad ning kõnekäänud. <p>Tekstiloomed</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ümberjutustamine ja ümberjutustuse kirjutamine: tekstilähedane, kokkuvõtlik, loov, valikuline kavapunktide järgi, märksõnade ja küsimuste toel. 2. Aheljutustamine. 3. Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega. 4. Loetu ja kuuldu põhjal jutustamine, kirjeldamine. 5. Esemel, olendi, inimese kirjeldamine. 6. Iseloomulike tunnuste esitamine. 7. Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt. Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele, mida). 8. Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine; õige hingamine ja kehahoid. 9. Jutustus pildi või pildiseeria põhjal, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu, kirjeldus, seletus, veenmiskiri, tarbetekstid (juhend, nimekiri, retsept, e-kiri, teade), ajakirjandustekstid (uudis, intervjuu, pildi allkiri, kuulutus, reklaam, arvamislugu). 10. Protsesskirjutamine: kirjutamiseks valmistumine (märksõnad, idee- või mõtteskeem, tsentriline kaart, sündmuste kaart, muusika, pilt, rollimäng jne), teksti eri versioonide kirjutamine, viimistlemine, toimetamine,
--	--

	<p>avaldamine, tagasiside saamine.</p> <p>Õigekeelsus ja keelehoole</p> <p>Üldteemad.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Eesti keel teiste keelte seas. 2. Teised Eestis kõneldavad keeled. <p>Häälikuõpetus ja õigekiri.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tähestik. 2. Täis- ja kaashäälikud. 3. Suluga ja suluta häälikud. 4. Helilised ja helitud häälikud. 5. Võõrtähed ja - häälikud. 6. Täis- ja kaashäälikuühend. 7. Kaashäälikuühendi õigekiri. 8. g, b, d s-i kõrval (nt jalgsi, kärbsed). 9. h õigekiri. 10. i ja j õigekiri (tegijanimi). 11. Tutvumine gi- ja ki-liite õigekirjaga. 12. Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades). 13. Õppetegevuses vajalike võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri. 14. Üldkasutatavad lühendid. 15. Lühendite õigekiri. 16. Nimi ja nimetus. 17. Isiku- ja kohanimed, ametinimetused ja üldnimetused. 18. Eakohase teksti eksimatu ära kiri tahvlilt. 19. Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (40-60 sõna, 20 ortogrammi). 20. Oma kirjavea iseseisev leidmine. <p>Sõnavaraõpetus.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sünonüümid. Antonüümid. 2. Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhisõna, liitsõna tähendusvarjund. Liitsõna ja liitega sõna erinevused. <p>Vormiõpetus.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik. 2. Jaatava ja eitava kõne kasutamine. 3. Tegusõna pööramine ainsuses ja mitmuses. 4. Nimisõna. 5. Omadussõna. 6. Asesõna. 7. Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine. 8. Arvsõnade õigekiri. 9. Rooma numbrite kirjutamine. <p>Lauseõpetus.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lause. 2. Lause laiendamise lihtsamaid võimalusi. 3. Lihtlause. Lihtlause kirjavahemärgid. 4. Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ja kasutamine. 5. Otsekõne ja saatelause.
<p>Õpitulemus</p>	<p>Suuline ja kirjalik suhtlus</p> <p>1) kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi;</p>

- 2) annab lühidalt edasi kuuldu sisu;
- 3) väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes;
- 4) esitab kuuldu ja nähtu kohta küsimusi;
- 5) väljendab oma arvamust, annab infot edasi selgelt ja ühemõtteliselt;
- 6) leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku vormi;
- 7) kasutab sõnastikke ja teatmeteoseid;
- 8) esitab peast luuletuse või rolliteksti.

Teksti vastuvõtt

- 1) loeb eakohast teksti ladusalt ja mõtestatult; mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti;
- 2) otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse;
- 3) vastab teksti põhjal koostatud küsimustele tekst inäidete või oma sõnadega, koostab teksti kohta küsimusi;
- 4) leiab teksti peamõtte;
- 5) kirjeldab teksti põhjal sündmuste toimumise kohta ja tegelasi;
- 6) leiab tekstist vajalikku infot;
- 7) tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kõnekäanu, kirja;
- 8) on läbi lugenud vähemalt neli eakohast väärtkirjandusteost (raamatut);
- 9) tutvustab loetud kirjandusteose sisu ja tegelasi ning kõneleb loetust;

Tekstiloom

- 1) jutustab ja kirjutab loetust ning läbielatud sündmusest;
- 2) jutustab tekstilähedaselt, kokkuvõtlikult kavapunktide järgi, märksõnaskeemi ja küsimuste toel;
- 3) kirjeldab eesmärgipäraselt eset, olendit, inimest;
- 4) kirjutab nii koolis kui ka igapäevaelus käsitsi ja arvutiga eakohaseid tekste vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja adressaadile;
- 5) kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a ümberjutustusi) küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel;
- 6) teeb oma tekstiga tööd.

Õigekeelsus ja keelehoole

- 1) märgib kirjas õigesti lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja kaashäälikuid;
- 2) märgib sõnades õigesti kaashäälikuühendit;
- 3) kirjutab sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse;
- 4) pöörab tegusõnu olevikus;
- 5) moodustab ainsust ja mitmust, olevikku ja minevikku;
- 6) poolitab sõnu (õpitud reeglite piires);
- 7) kasutab õpitud keelendeid nii kõnes kui kirjas vastavalt suhtlemise eesmärgile, funktsioonile ja suhtluspartnerile, jälgib oma tekstis õpitud ortograafiareegleid;
- 8) kirjutab suure algustähega isiku ja kohanimed ja väike algustähega õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetused;
- 9) tunneb ära liitsõna;
- 10) leiab vead enda ja kaaslaste kirjutistes õpitud keelendite piires; parandab leitud vead sõnaraamatu, käsiraamatu, kaaslaste ja/või õpetaja abiga.
- 11) kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti (40-60 sõna, 20 ortogrammi)